

Zasady korzystania ze sztucznej inteligencji: **opracowywanie jasnych i kompleksowych wytycznych dotyczących wykorzystania sztucznej inteligencji w klasie oraz na poziomie uniwersyteckim.**

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

Cele nauczania

Zasady korzystania ze sztucznej inteligencji

- Zrozumienie wpływu narzędzi opartych na sztucznej inteligencji na proces uczenia się i ocenianie zarówno na poziomie szkół, jak i uczelni wyższych, z uwzględnieniem związanych z tym szans i wyzwań.
- Opracowanie jasnych i sprawiedliwych zasad korzystania ze sztucznej inteligencji, określających, co jest dozwolone, a co nie, oraz kiedy wsparcie ze strony sztucznej inteligencji jest właściwe.
- Promowanie uczciwości i przejrzystości akademickiej poprzez uwzględnianie wytycznych dotyczących ujawniania faktu korzystania z AI, odpowiedzialnego korzystania z AI oraz etycznego postępowania studentów.

Dlaczego zasady korzystania ze sztucznej inteligencji mają znaczenie w edukacji?

Instytucje edukacyjne coraz częściej dostrzegają znaczenie jasnych zasad korzystania ze sztucznej inteligencji, które mają zapewnić odpowiedzialne i etyczne wdrażanie tej technologii w szkołach i na uczelniach. Zasady te określają, w jaki sposób narzędzia AI mogą być stosowane w nauczaniu, uczeniu się, ocenianiu i badaniach, przy jednoczesnym zachowaniu rzetelności naukowej, promowaniu przejrzystości oraz ochronie danych studentów i pracowników. Dzięki ustanowieniu kompleksowych wytycznych — od dopuszczalnych praktyk w klasie po zarządzanie instytucjonalne — szkoły i uczelnie mogą skutecznie wykorzystywać potencjał AI, minimalizując jednocześnie ryzyko związane z niewłaściwym wykorzystaniem, stroniczością i zachowaniem prywatności.

Najważniejsze konceptcje i definicje

Zasady korzystania ze sztucznej inteligencji

Wytyczne określające, w jaki sposób narzędzia AI mogą być wykorzystywane w nauczaniu, ocenianiu i badaniach.

Dopuszczalne zastosowania sztucznej inteligencji

Wykorzystywanie sztucznej inteligencji jako wsparcia (np. podczas burzy mózgów, tworzenia streszczeń, doskonalenia umiejętności językowych) bez zastępowania wysiłku uczniów.

Niedopuszczalne wykorzystanie sztucznej inteligencji

Wykorzystywanie sztucznej inteligencji do generowania gotowych prac, odpowiedzi egzaminacyjnych lub materiałów, które powinny odzwierciedlać osobistą wiedzę.

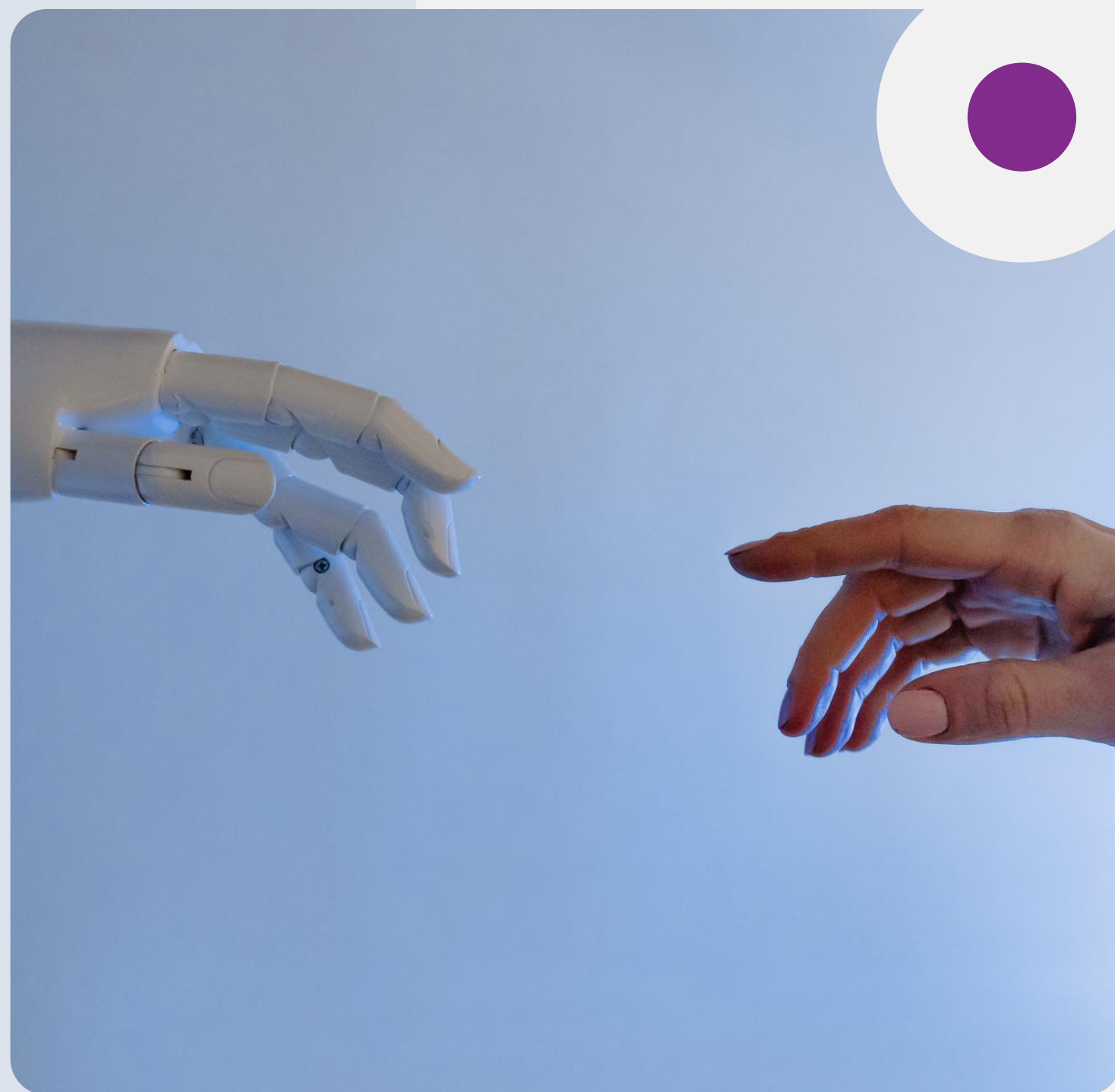
Uczciwość akademicka

Zapewnianie uczciwości, oryginalności i odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji w pracy naukowej.

Przejrzystość i ujawnianie informacji

Jasne wskazywanie, kiedy i w jaki sposób wykorzystano narzędzia sztucznej inteligencji, z uwzględnieniem rodzaju narzędzia i celu jego użycia.

Określenie dopuszczalnego wykorzystania AI

CO JEST DOZWOLONE, CO JEST NIEDOZWOLONE I KIEDY WSPARCIE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI JEST WŁAŚCIWE.

Instytucje edukacyjne potrzebują jasnych definicji tego, co uznaje się za dopuszczalne wykorzystanie sztucznej inteligencji. Gdy studenci i pracownicy rozumieją te granice, sztuczna inteligencja będzie mogła wspierać proces uczenia się, nie zastępując przy tym oryginalnego myślenia ani wysiłku naukowego. Dobrze sformułowana polityka określa oczekiwania i ogranicza niejasności na różnych kierunkach studiów i wydziałach.

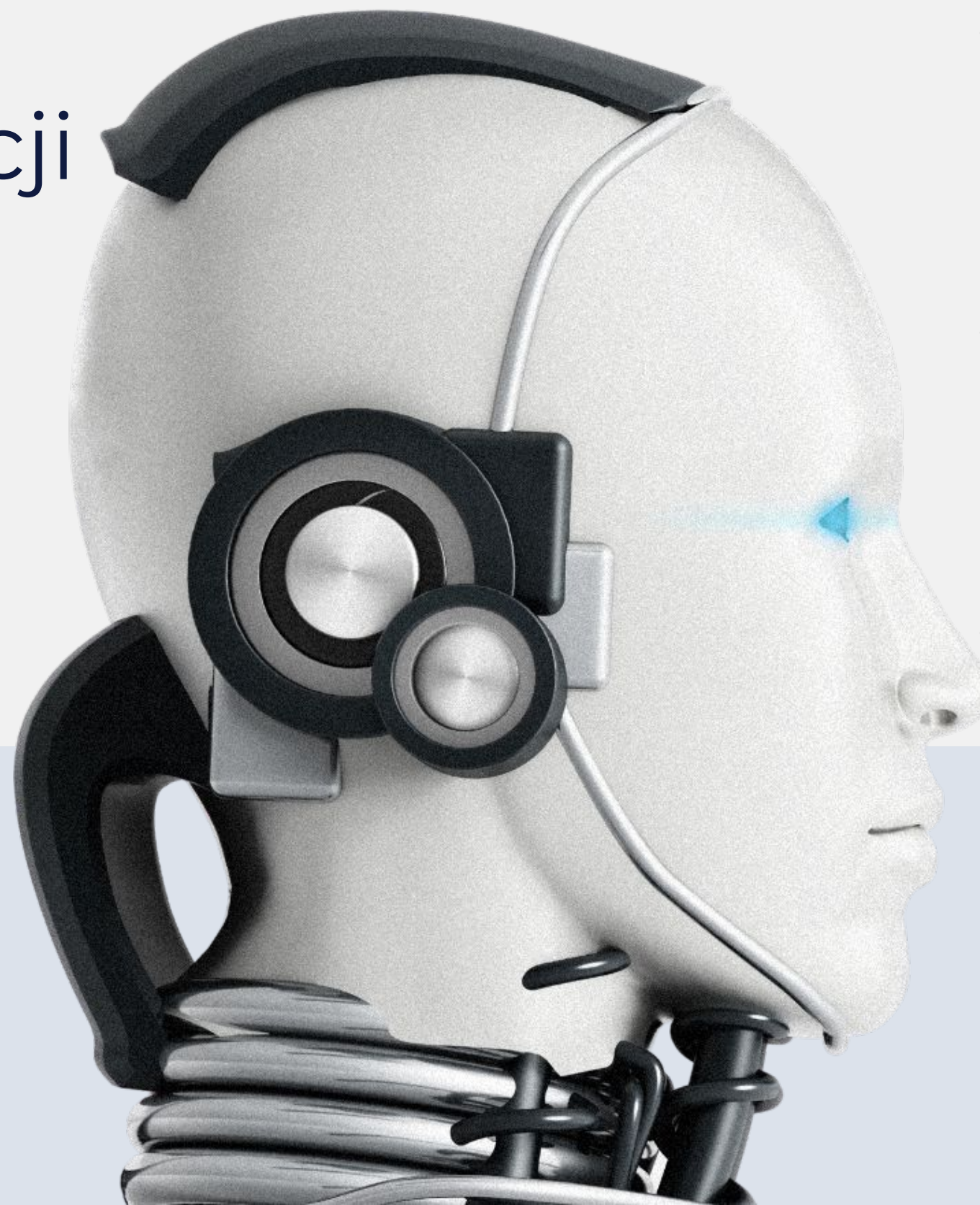
Jednoznaczne zasady dotyczące wykorzystania sztucznej inteligencji zazwyczaj rozróżniają dozwolone wsparcie (takie jak burza mózgów czy rozwój językowy) od zabronionego wykorzystania (takiego jak generowanie kompletnych prac lub odpowiedzi egzaminacyjnych). Wyjaśniając te kategorie, uczelnie promują sprawiedliwość, spójność i odpowiedzialne innowacje w edukacji.

**Co-funded by
the European Union**

Przejrzystość i ujawnianie informacji

Zasady korzystania ze sztucznej inteligencji

Wskazówki dla studentów i pracowników:

- Ujawniaj wykorzystanie sztucznej inteligencji: jasno wskazuj, gdzie narzędzia AI zostały wykorzystane w pracy naukowej, badaniach lub tworzeniu treści.
- Określaj narzędzie i cel: wskazuj konkretny model sztucznej inteligencji (np. ChatGPT, Claude) oraz jego rolę, taką jak tworzenie szkiców, streszczeń lub burza mózgów.
- Zachowuj rzetelność naukową: dbaj o to, by wszystkie wyniki generowane przez AI zostały zweryfikowane pod kątem poprawności i cytowane zgodnie z ustalonymi stylami (APA, MLA).

Wyzwania związane z wdrażaniem zasad korzystania ze sztucznej inteligencji

Instytucje edukacyjne opracowują zasady korzystania ze sztucznej inteligencji, by zapewnić odpowiedzialne i przejrzyste włączanie tej technologii do nauczania, uczenia się i oceniania. Wytyczne te pomagają chronić rzetelność naukową, dane studentów i sprawiedliwość, jednocześnie wspierając innowacyjność. Jednak wdrażanie tych zasad w rzeczywistym środowisku akademickim wiąże się również z praktycznymi wyzwaniami, którym uczelnie muszą sprostać.

Ryzyko związane
z prywatnością
danych

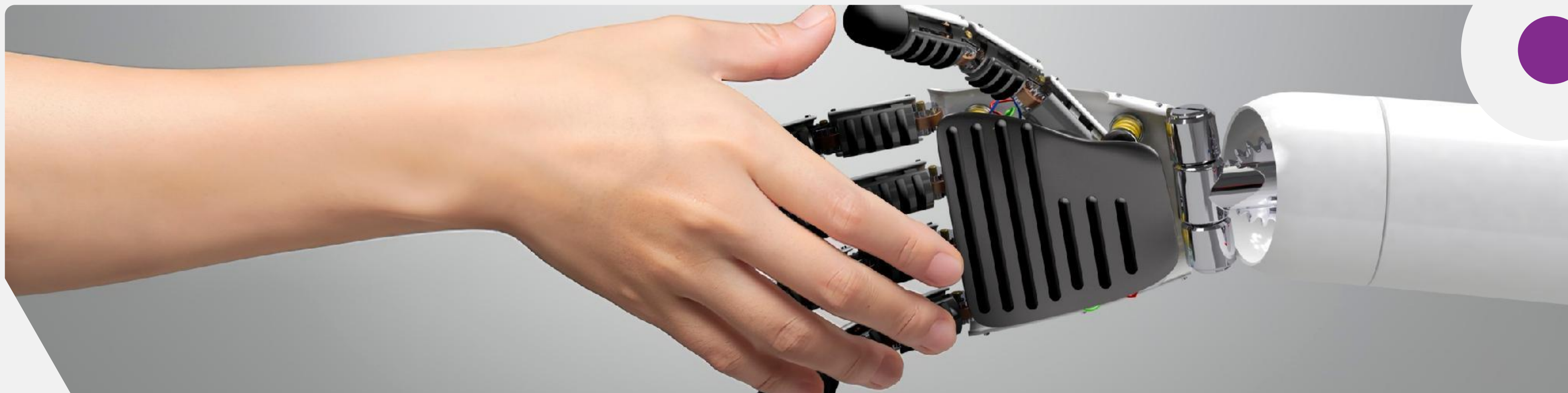
PRZY PRZETWARZANIU
DANYCH STUDENTÓW
I PRACOWNIKÓW

Stronniczość
algorytmiczna

WPŁYW NA
RÓWNE SZANSE
I RZETELNOŚĆ

Wysokie koszty

W CELU
KONSEKWENTNEGO
STOSOWANIA NA
WSZYSTKICH
KIERUNKACH

Zarządzanie sztuczną inteligencją na uczelniach

Wdrażanie sztucznej inteligencji na uczelniach wymaga jasnych ram zarządzania, które zapewnią etyczne i odpowiedzialne wykorzystanie tej technologii. Zadaniem tym zazwyczaj zajmują się komisje, kadra naukowa i zespoły informatyczne nadzorujące wykorzystanie sztucznej inteligencji oraz dbające o zgodność z wartościami i przepisami obowiązującymi w danej instytucji (np. RODO). Jako że sztuczna inteligencja szybko się rozwija, zasady te należy regularnie weryfikować i aktualizować.

Przyszłe trendy w zasadach korzystania ze sztucznej inteligencji w edukacji

EDUKACJA JUTRA WYMAGA PRZEJRZYSTYCH ZASAD JUŻ DZIŚ.

Przyszłość sztucznej inteligencji w edukacji będzie wiązała się z szerszym wykorzystaniem narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji, spersonalizowanych asystentów edukacyjnych oraz zautomatyzowanych systemów informacji zwrotnej. W miarę upowszechniania się tych technologii uczelnie i szkoły będą potrzebowały zasad, które będą szybko ewoluować i zachowywać aktualność w różnych dyscyplinach.

Przyszłe zasady dotyczące wykorzystania sztucznej inteligencji będą prawdopodobnie w większym stopniu koncentrować się na przejrzystości, odpowiedzialnych innowacjach i umiejętnościach cyfrowych. Instytucje, które wyprzedzą te trendy, będą lepiej przygotowane do ochrony uczciwości akademickiej, wspierania nauczycieli oraz dbania o to, by studenci uczyli się korzystać ze sztucznej inteligencji w etyczny i skuteczny sposób.

Zasady w praktyce: wykorzystanie w klasie

***JASNE WYTYCZNE POMAGAJĄ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI WSPIERAĆ NAUKĘ
— BEZ JEJ ZASTĘPOWANIA.***

Narzędzia AI mogą wspierać naukę w klasie, o ile służą wzbogacaniu wysiłków studentów, a nie ich zastępowaniu. Dopuszczalne zastosowania obejmują proszenie sztucznej inteligencji o wyjaśnienie trudnego pojęcia w prostszych słowach, podsumowanie wykładu, wygenerowanie pytań do quizów ćwiczeniowych lub poprawienie gramatyki w szkicu. Na przykład student może użyć sztucznej inteligencji do stworzenia konspektu eseju lub sprawdzenia jasności własnego tekstu.

Konieczne są jednak wyraźne ograniczenia. Studenci nie powinni używać sztucznej inteligencji do generowania całych prac ani wykonywania poddawanych ocenie zadań bez zrozumienia ich treści. Na przykład kopiowanie i przesyłanie eseju wygenerowanego przez sztuczną inteligencję, wykorzystywanie sztucznej inteligencji do odpowiadania na pytania egzaminacyjne lub proszenie sztucznej inteligencji o rozwiązywanie zadań domowych, które mają zostać ocenione, jest niedopuszczalne.

Aby zapewnić przejrzystość, studenci powinni jasno określać, w jaki sposób wykorzystano sztuczną inteligencję, np. „Użyto sztucznej inteligencji do stworzenia konspektu i poprawienia gramatyki”. Celem nie jest zakazanie sztucznej inteligencji, ale odpowiedzialne korzystanie z niej w sposób wspierający naukę i uczciwość akademicką.

Zasady w praktyce: oceny i egzaminy

W miarę jak sztuczna inteligencja staje się częścią procesu oceniania, niezbędne są jasne zasady zapewniające sprawiedliwość i uczciwość akademicką. Sztuczna inteligencja może wspomagać ocenianie i przekazywanie informacji zwrotnych, ale bez odpowiednich zasad może być również nadużywana do oszustw czy plagiatów.

Zasady powinny jasno określać, co jest dozwolone. Na przykład studenci mogą korzystać ze sztucznej inteligencji do sprawdzania gramatyki lub generowania pytań ćwiczeniowych, ale nie do pisania i oddawania esejów, zdawania egzaminów ani wykonywania zadań podlegających ocenie. Korzystanie ze sztucznej inteligencji podczas testów online lub kopiowanie odpowiedzi wygenerowanych przez sztuczną inteligencję jest niedopuszczalne.

Zasady powinny również wyjaśniać, kiedy i w jaki sposób można korzystać ze sztucznej inteligencji przy wykonywaniu zadań i w pracy grupowej, a także wymagać przejrzystości w ocenianiu. Wykładowcy powinni wiedzieć, czy użyto narzędzi AI i w jakim celu.

Wreszcie, instytucje muszą chronić dane studentów i zapewniać odpowiednie szkolenia. Gdy zasady są jasne i regularnie aktualizowane, sztuczna inteligencja może wspierać proces oceniania bez podważania zaufania czy wywierania negatywnego wpływu na proces uczenia się.

Zasady w praktyce: badania i pisanie prac naukowych

- Sztuczna inteligencja może wspierać badania (np. poprzez streszczanie artykułów, sugerowanie struktury czy pomoc w analizie danych).
- Pełną odpowiedzialność za rzetelność, oryginalność i ostateczną treść pracy ponosi badacz.

- **Dopuszczalne zastosowania:**

- wykorzystywanie sztucznej inteligencji do tworzenia konspektu pracy lub przeformułowywania tekstu,
- wykorzystywanie sztucznej inteligencji do identyfikowania kluczowych tematów w literaturze naukowej.

- **Niedopuszczalne zastosowania:**

- kopiowanie tekstu wygenerowanego przez sztuczną inteligencję bez sprawdzania lub redakcji,
- przedstawianie pomysłów wygenerowanych przez sztuczną inteligencję jako własnych bez podania źródła.

- **Niezbędna jest przejrzystość:**

- jasne określenie, w jaki sposób wykorzystano sztuczną inteligencję (np. „użyto sztucznej inteligencji do streszczenia literatury”),
- cytowanie treści wygenerowanych przez sztuczną inteligencję tam, gdzie jest to istotne.

- Sztuczna inteligencja nie może być wymieniana jako autor ani współautor.
- Cel: Sztuczna inteligencja powinna wspierać krytyczne myślenie, a nie je zastępować.

Szkolenia i wsparcie dla studentów i pracowników

Zasady dotyczące sztucznej inteligencji powinny opierać się nie tylko na przepisach, ale także na szkoleniach. Uczelnie mogą organizować warsztaty i udostępniać przewodniki pokazujące, jak wykorzystywać sztuczną inteligencję w praktyce, w tym jak informować o jej wykorzystaniu, na przykład poprzez adnotacje typu „do sporządzenia konspektu użyto sztucznej inteligencji” lub „zredagowano tekst przy pomocy sztucznej inteligencji”.

Studenci powinni wykorzystywać sztuczną inteligencję do zadań pomocniczych, takich jak streszczanie lub porządkowanie pomysłów, ale nie do wykonywania zadań. Pracownicy mogą modyfikować sposób oceny, stosując takie metody jak egzaminy ustne lub refleksyjne wypowiedzi na temat wykorzystania sztucznej inteligencji.

Regularne aktualizacje i bieżące wytyczne zapewniają spójne wykorzystanie sztucznej inteligencji, pomagając zachować przejrzystość, uczciwość akademicką i efektywność nauki.

Opracowywanie skutecznych ram dla zasad wykorzystywania AI

Zasady dotyczące sztucznej inteligencji powinny być poparte jasnymi szkoleniami i praktycznymi wskazówkami. Uczelnie mogą oferować warsztaty i materiały pokazujące, jak właściwie korzystać ze sztucznej inteligencji oraz jak informować o jej wykorzystaniu, na przykład gdy służy ona do tworzenia konspektów lub redagowania tekstów.

Studenci powinni nauczyć się używać sztucznej inteligencji do zadań pomocniczych, takich jak streszczanie lub porządkowanie pomysłów, ale nie do wykonywania zadań. Pracownicy powinni odpowiednio zmodyfikować metody oceny, np. stosując egzaminy ustne lub zadania refleksyjne, by zapewnić przejrzystość.

Regularne aktualizacje i stałe wsparcie umożliwiają spójne i odpowiedzialne wykorzystanie sztucznej inteligencji, chroniąc uczciwość akademicką przy jednoczesnym usprawnianiu procesu uczenia się.

Zasady korzystania ze sztucznej inteligencji

Opracowywanie jasnych i kompleksowych wytycznych dotyczących wykorzystania sztucznej inteligencji w klasie oraz na poziomie uniwersyteckim.

Rozpocznij ćwiczenie

Źródła

- Baker, T., Smith, L. i Anissa, N. (2019). *Educ-AI-tion rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges*. Nesta.
- Komisja Europejska. (2022). *Ethics guidelines for trustworthy AI*. Publications Office of the European Union.
- Holmes, W., Bialik, M. i Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.
- OECD. (2021). *OECD framework for the classification of AI systems*. OECD Publishing.
<https://doi.org/10.1787/cb6d9eca-en>
- Selwyn, N. (2019). *Should robots replace teachers? AI and the future of education*. Polity Press.
- UNESCO. (2021). *Recommendation on the ethics of artificial intelligence*. UNESCO.
- UNESCO. (2023). *Guidance for generative AI in education and research*. UNESCO.
- Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M. i Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 1–27. <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

„Sztuczna inteligencja nie jest tak inteligentna, jak ci się wydaje, ale będzie mądrzejsza, niż się spodziewasz.”

GEOFFREY HINTON

Konsorcjum:

<https://trustai.unibit.bg/>

Projekt Trust AI

Wyłączenie odpowiedzialności: Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie stanowią wyłącznie poglądy autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Narodowej Agencji (NA). Ani Unia Europejska, ani NA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

